

Poul Schlüters nytårstale

Taler

Poul Schlüter
Statsminister

Dato

1. januar 1985

Sted

Marienburg

Godaften.

Der er ingen af os, der kan se ind i fremtiden og fortælle, hvad den vil bringe os. Man skal nok tilføje: Heldigvis da. Det er naturligt, at vi alle føler os lidt usikre, når vi prøver at tage pejling af fremtiden. Det er livets væsen.

Forleden travede jeg en lille morgentur - på vej til mit arbejde og jeg mødte et ungt par, der standsede mig og spurgte:

"Du siger altid vi skal være optimistiske, men hvordan skal vi kunne tro, at der ligger en lys fremtid og venter på os"?

Jeg svarede, at jeg godt forstod deres uro og tvivl. Den kender vi ældre sandelig også godt. Og så fortalte jeg dem om min generations ungdomstid i årene efter den anden verdenskrig. Det var i sandhed en utryg tid. Ville freden blive kort eller kunne vare gennem mange år? Kunne vi - efter magtovertagelsen i Østeuropa - tro på, at vi små vesteuropæiske lande fik lov at bevare vores frihed

og vore demokratier? Måtte vi ikke regne med at vende tilbage til førkrigstidens fattigdom og elendighed? Hvordan skulle vi dengang kunne tro på den velstand, den sociale tryghed og den kulturelle og folkelige frodighed, som ikke desto mindre blev den danske virkelighed gennem de følgende gyldne årtier.

Jeg tror nok de unge og jeg blev lidt enige om, at fremtiden altid vil være forlenet med et element af utryghed og det værste, man kan gøre, er at etablere sig som grædekoner og give helt eller halvt op på forhånd.

Vi skal ikke opfatte fremtiden som en trussel. Vi skal sætte os for at ville og evne mest muligt selv at forme fremtidens indhold. Vi skal ikke passivt lade udviklingen styre os, men vi skal lede udviklingen i den positive retning, vi som mennesker ønsker. Fremtiden bliver lige så god, som vi selv gør den. Og hvor megen solidaritet og tryghed, og hvor mange frie valgmuligheder, samfundet i fremtiden kan tilbyde os mennesker, afhænger af den loyalitet og den indsats, vi selv lægger for dagen som medlemmer af samfundet - i fællesskabets tjeneste.

Vi må starte med at tro på fremtiden og fremtiden begynder i dag. Et altafgørende for os er naturligvis, at vi bevarer freden og friheden. Vi må ikke i ligegyldighed glemme, at verden over tørster menneskene i de fleste lande efter den frihed og den respekt for menneskerettigheder, som vi synes er så selvfølgelig - fordi det er vor tilvante hverdag. I sikkerhedspolitikken skal vi arbejde for at skabe afspænding mellem den kommunistiske verden og de vestlige demokratier. Vi skal utrættelig arbejde for pålidelige aftaler om begrænsning af den meningsløse oprustning overalt i verden - ikke mindst atomvåbnene. Men der skal ikke være tvivl om, at Danmarks sikkerhedspolitik føres på grundlag af et solidt og troværdigt medlemskab af NATO, som gennem årtier har været garanten for både fred og frihed i vor egen del af verden.

Det er god skik en 1. januar at gøre status over det gamle år og sætte os nye mål for det år, vi har taget hul på.

Jeg mener, at det danske samfund har udnyttet året 1984 ganske godt. Skeptikerne spåede, at alt ville gå galt og blive værre i 1984. Det gik anderledes, for det danske samfund ville noget, kunne noget og skabte positive resultater på de fleste områder i det gamle år.

Vi fik opsvinget til at bide sig fast. Efter stilstandsårene har Danmark med en vækst på 4 % lagt sig i spidsen i Europa. Vor industri har taget en førsteplads med en produktionsstigning på knap 12 %. -Det er knagende godt skuldret ude på arbejdspladserne. Selvom arbejdsløsheden desværre er steget i de fleste andre lande, er der i 1984 skabt op mod 50.000 nye jobs hos os, og det er vel at mærke i de private, produktive virksomheder. Til trods for at arbejdsløshedskassernes medlemstal er fordoblet gennem det sidste tiår, falder ledigheden nu omsider. Der er flere i arbejde og flere under uddannelse end nogensinde før. Vi haler klart ind på ungdomsarbejdsløsheden. Men ikke hurtigt nok, så vi skal ikke være tilfredse. Det bliver en hovedopgave i 1985 at skaffe endnu flere jobs og uddannelses tilbud til de unge. Erhvervslivet melder om gode ordrebeholdninger og alt peger på, at vi også i det nye år kan sætte dansk eksport betragteligt i vejret.

Det er sandelig også, hvad samfundsøkonomien har brug for. For status over 1984 omfatter også en dansk bundplacering. Jeg tænker på betalingsbalancen, hvor underskuddet er alt for stort. Det har - bevares, sine grunde. Stigende dollarkurs, forøgede rentebetalinger, lille høst i 1983 og især stor import af råvarer og halvfabrikata, der måtte til, når vi ønskede opsvinget. Men grundene

bortforklarer ikke problemet. Det store betalingsbalanceunderskud må og skal bringes afgørende ned i det nye år. Vi må stå fast på det mål, at betalingsbalanceunderskuddet skal være bragt ud af verden i 1988, ligesom der skal være balance i statsfinanserne inden udgangen af firserne. Vi skal helt væk fra underskud og gældsætning, og vi må bruge de midler, der er nødvendige.

Derfor var der efter mange år, hvor det danske samfund forbrugte langt mere end vi tjente ind, ingen vej uden om kraftige besparelser overalt i de offentlige udgifter. Ingen områder er gået ram forbi, men det har hjulpet, for nu er vi mere end halvvejs i arbejdet for at få statsunderskuddet væk. Det er ikke så ringe på kun tre år.

De smerteligste af besparelserne var de sociale. Men vi skal ikke glemme, at det er udgiftsstigningen, der er bremset. Vore samlede social- og sundhedsbudgetter er over de sidste tre år steget med 1.6 mia. kr. Danmark har stadig, hvad jeg roligt tør kalde verdens bedste dagpengeordning og tryghedssystem i øvrigt. Sådan ønsker vi det skal være og ideen med alle vore anstrengelser er jo netop at få samfundsøkonomien i så god orden, at vi kan sikre Danmark som et udpræget velfærdssamfund. Jeg har brugt den vending, at Danmark ikke er et fattigdomsland - men der er desværre fattige mennesker i Danmark. Mennesker, som falder igennem sikkerhedsnettet, fordi deres problem ikke passer til standardopskrifterne. Jeg mener, vi kan udforme en bedre socialpolitik, hvis vi indenfor budgettet afsætter flere midler til mennesker, der virkelig er i nød eller i en fattigdomssituation og til gengæld mindre til det hundredtusindtal, der modtager alle slags tilskud uden at have egentlige sociale problemer.

Hvad er det så vi skal klare i 1985?

Året skulle gerne starte med, at parterne på arbejdsmarkedet uden at vi skal igennem en ødelæggende storkonflikt, selv aftaler fornuftige, nye overenskomster, der igen gør det muligt for vore arbejdspladser at satse på et hundredtusindtal af nye jobs gennem de næste to år.

De sidste år har lært os noget om sammenhængen mellem indkomststigninger og reallønnen - det, vi kan købe for vores penge. Fra 1970 til 1984 steg en typisk LO-løn med over 300 %. På kun 14 år. Men reallønnen steg ikke, for det hele blev ædt op af prisstigninger og skattestigninger. Det hele blev til benzin på arbejdsløshedsbålet. Gennem de sidste to år er reallønnen faldet mindre end før, og vore arbejdspladser har kunnet og har turdet satse på udvidelse og fremgang. Alles velstand afhænger af, at det kan fortsætte. Derfor er mit råd til parterne, at der aftales så lave lønstigninger som muligt. Jo tættere en nulløsning, jo flere vil få arbejde og jo lettere kan vi modvirke prisstigninger.

Med overenskomsterne klogt på plads skal vi igang med at udnytte opsvinget til at skabe fornyelse og modernisering overalt i det danske samfund. Både det offentlige og den private sektor må mobilisere alt, hvad vi kan opdrive af fantasi og nytænkning, så vi får forberedt os rigtigt til fremtidens ændrede vilkår. Vi ser alle for meget i bakspejlet og for lidt fremad. For fremtiden kommer ikke til at ligne nutiden.

Både privat og offentligt skal vi klare langt mere forskning, højteknologi og produktudvikling. Vi kommer til at bruge hovedet mere og hænderne mindre. Det kræver mere opsparing og mere indtjening, så vi kan klare de kæmpeinvesteringer, som må til for at give os den fornyelse i erhvervslivet, som i de kommende årtier kan skaffe os høj beskæftigelse og høj levestandard. 1985

skal blive året, hvor vi for alvor gør Danmark fremtidsorienteret - og det er på høje tid.

Vi skal overbevise om, at vi evner at gøre tingene bedre og mere effektivt end andre.

Vi skal gøre os endnu dygtigere til at fremstille forædlede fødevarer. Vi skal udvikle avancerede elektroniske produkter til automatiseret produktion og administration. Vi skal eksportere serviceydelser, miljøsystemer og meget andet nyt. Der bliver meget at tænke igennem.

Fremtiden bliver mere og mere videnintensiv produktion. Derfor skal vi også lære mere end før. Uddannelse, omskoling og efteruddannelse bliver hovednøglen, og der er brug for mange omlægninger og forbedringer i vore systemer.

Vi skal inspirere til, at flere unge sætter sig det mål at blive selvstændige og sætte noget nyt igang. Kun 10 % af os er selvstændige i dag, og det er for få. Vi skal skaffe landet en større ungskov af virksomheder, der kan vokse.

Netop fordi fremtiden uundgåeligt vil bringe os så meget nyt og ukendt, er det uvurderligt, at vi fordyber os i vor egen danske kultur og engagerer os i de vidtforegnede danske kulturtilbud og folkelige aktiviteter. Vi har en

litteraturudfoldelse, et teaterliv og en foreningsaktivitet så levende som nogensinde. Interessen for historie og vor fortid er voksende - ikke mindst blandt de unge. Alle disse værdier skal vi holde levende, for de er udtryk for dansk ånd og fællesskab, som i en hektisk og teknisk tid kan give os balancen i tilværelsen.

Det danske samfund har gennem de sidste år vist, at det kunne klare at få vendt udviklingen i en mere positiv retning. Når vi har kunnet klare det - så kan vi også klare de store opgaver, der nu ligger foran os.

Lad mig udtrykke håbet om, at vi hver for sig og sammen vil bruge 1985, så vi får en bedre fremtid, som kan give os alle mere tryghed og bedre vilkår at arbejde og leve under.

Må jeg ønske alle et godt nytår!

Kilde

Mellbin, E.F, Mellbin, F-M.S (2011). Nu gælder det Danmark! Statsministrenes nytårstaler. Lindhardt og Ringhof: København. S. 456.

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Det Konservative Folkeparti, Nytårstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/poul-schlueters-nytaarstale-1985>